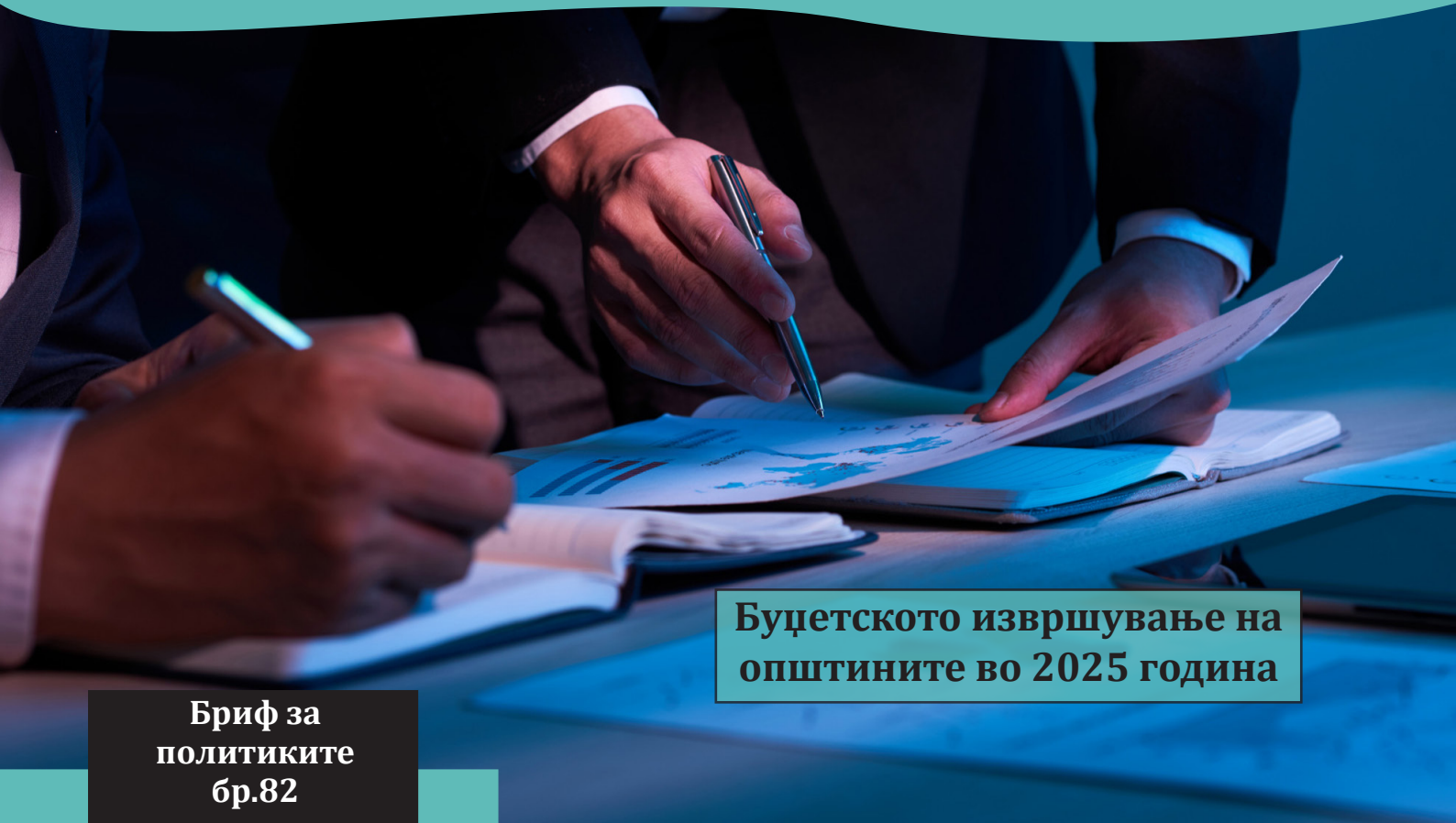

Колку успешно ЕЛС ги реализираат своите буџети?

Бриф за политиките бр.82

Буџетското извршување на општините во 2025 година

Општинските буџети растат, но реализацијата заостанува.

Во 2025 година, по четири години подобрување, стапката на реализација на приходите и расходите се намали, а најголем јаз останува кај капиталните инвестиции. Иако општините реализираа повеќе капитални инвестиции отколку во 2024 година, планираните износи растеа значително побрзо.

Во исто време, општините стануваат сè позависни од трансфери од централната власт, додека разликите во буџетската реализација меѓу нив се продлабочуваат.

Клучниот предизвик не е само да се обезбедат средства, туку тие да се претворат во реализирани локални инвестиции.

ВОВЕД

Буџетското извршување е еден од клучните показатели за капацитетот на општините да ги претворат планираните средства во јавни услуги и инвестиции. По четири последователни години на подобрување, во 2025 година се прекинува овој тренд, со намалување на реализацијата и на приходите и на расходите за околу 2 п.п. Особено значаен е падот кај капиталните расходи, чија реализација се намали од 64.3% на 59.2%.

Овој бриф ги анализира фискалните перформанси на општините во 2025 година, со фокус на промените во буџетското извршување и разликите меѓу единиците

на локалната самоуправа (ЕЛС). Наодите се ставаат во поширок временски контекст преку споредба со претходните години, со цел да се согледаат промените во реализацијата на приходите и расходите. Посебно внимание се посветува на реализацијата на капиталните инвестиции, сопствените приходи и промените во среднорочното финансирање на ЕЛС. Целта е да се идентификуваат клучните ограничувања во извршувањето на општинските буџети и да се предложат насоки за подобро планирање, наплата на сопствените приходи и реализација на инвестициите.

МЕТОДОЛОГИЈА

Анализата се заснова на податоци од Министерството за финансии за извршувањето на буџетите на ЕЛС во периодот 2017 до 2025 година. За среднорочната перспектива се користат проекциите за трансферите до ЕЛС од фискалните стратегии на Министерството за финансии за периодот 2022 - 2031. Дополнително, се применува кластерска анализа на 80 општини, врз основа на реализацијата на вкупните приходи, вкупните расходи и капиталните расходи, при што општините се групираат во три кластери според сличностите во нивното буџетско извршување.

ИЗВРШУВАЊЕТО НА ОПШТИНСКИТЕ БУЏЕТИ СЕ ВЛОШИ ВО 2025 ГОДИНА

Во периодот 2017–2024 година реализацијата на општинските буџети бележи

подобрување, од околу две третини од планираното во 2017 година до највисокото ниво во 2024 година — 87% кај приходите и 85% кај расходите (Графикон 1). По падот во 2020 година, следува четиригодишен период на постепено подобрување, при што реализацијата на приходите се зголеми од 78% во 2020 на 87% во 2024 година, а на расходите од 75% на 85%.

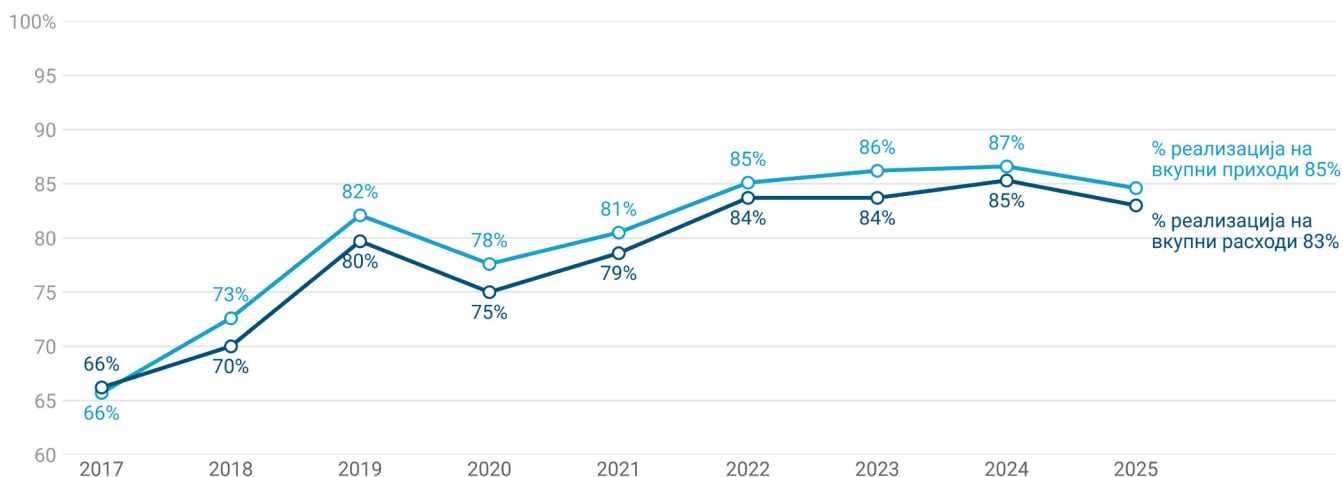
Во 2025 година трендот на подобрување на стапките на реализација се прекинува. Реализацијата на приходите се намали на 84.6%, а на расходите на 83%, односно за 2.0 п.п. помалку од 2024 година. Сепак, општинските буџети продолжија да растат во апсолутен износ. Реализираните приходи се зголемија од 50.2 на 56.1 милијарди денари, а реализираните расходи од 49.5 на 55.1 милијарди денари. Оттука, пониската стапка на реализација не укажува на пад на остварените приходи и расходи, туку првенствено

на побрз раст на планираните износи во однос на нивното извршување. Ова упатува на потреба од пореално буџетско планирање, особено кај развојниот дел од буџетите, каде што преценетите планови може да резултираат со пониска реализација. Дополнително, 2025 година беше изборна година, што може да има влијание врз динамиката на реализација на дел од планираните проекти и капиталните расходи.

ГОЛЕМИ РАЗЛИКИ МЕЃУ ОПШТИНИТЕ ВО БУЏЕТСКАТА РЕАЛИЗАЦИЈА

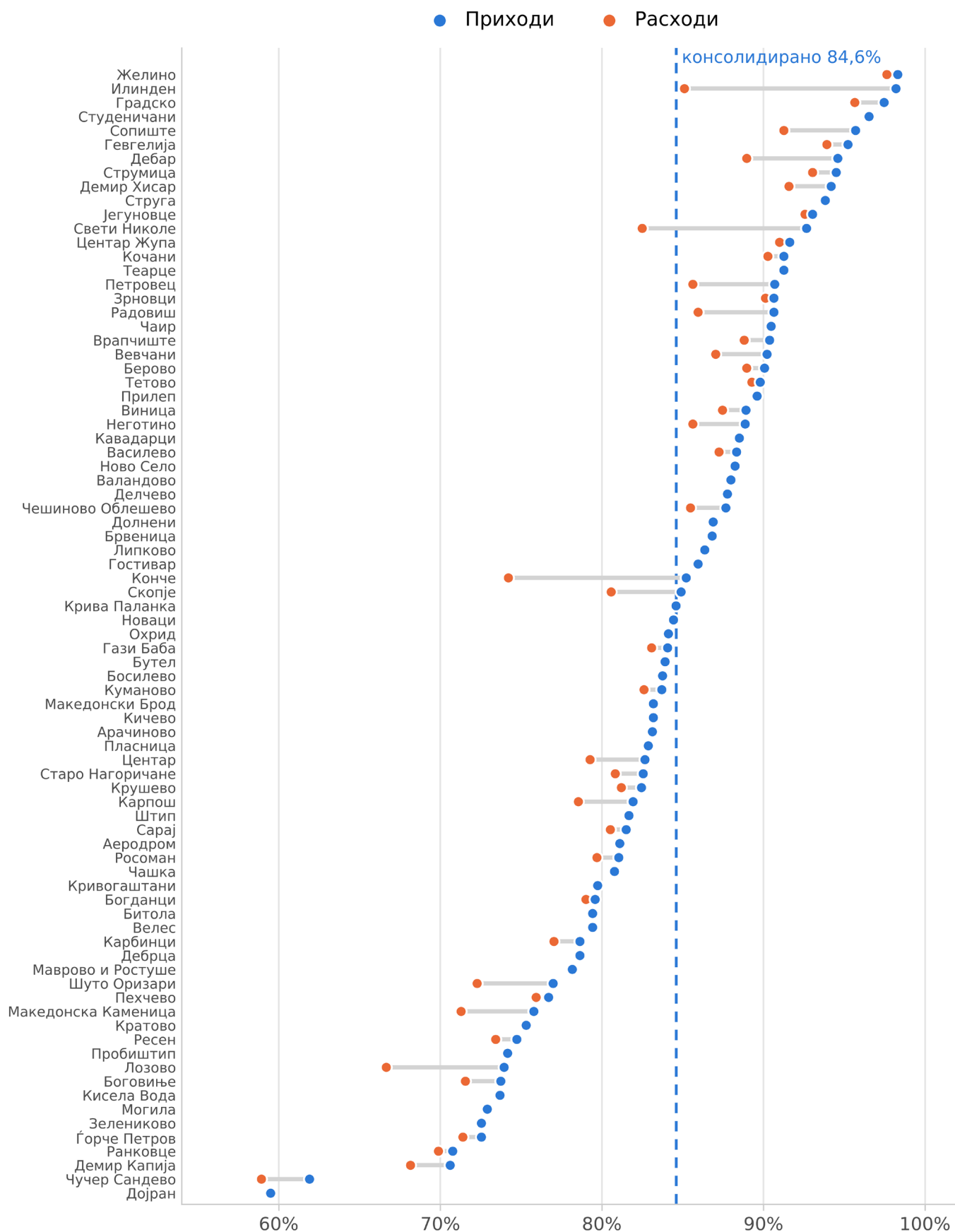
Реализацијата на приходите и расходите значително се разликува меѓу општините (Графикон 2). Кај приходите, опсегот се движи од 98.3% во Желино до 59.5% во Дојран, при што консолидираната реализација на вкупните приходи на ЕЛС изнесува 84.6%.

Графикон 1 — Реализација на вкупните приходи и расходи на ЕЛС, 2017–2025

Извор: Пресметки на Finance Think согласно податоци од Министерство за финансии.

Графикон 2 — Реализација на приходите и расходите по општина, 2025

Извор: Пресметки на Finance Think согласно податоци од Министерство за финансии.

Кај најголем дел од општините, реализацијата на приходите и расходите е релативно блиска, што укажува дека општините главно трошат во рамките на средствата што ги реализираат.

Сепак, кај одредени општини се забележуваат значителни отстапувања меѓу приходите и расходите. Најизразена е разликата кај Општина Илинден, каде приходите се реализирани со 98.2%, а расходите со 85.1%. Значителен јаз има и кај општините Конче (85.2% наспроти 74.2%), Свети Николе (92.6% наспроти 82.5%), Лозово (73.9% наспроти 66.6%) и Дебар (94.6% наспроти 88.9%), каде реализацијата на приходите е значително повисока од реализацијата на расходите, што укажува дека кај овие општини дел од обезбедените средства останале непотрошени во текот на годината. На другиот

крај се општините со ниска реализација и на приходите и на расходите, како Дојран (59.5% и кај двете), Чучер Сандево (61.9% и 58.9%) и Демир Капија (70.6% и 68.1%), кај кои се забележува потреализација на приходната страна.

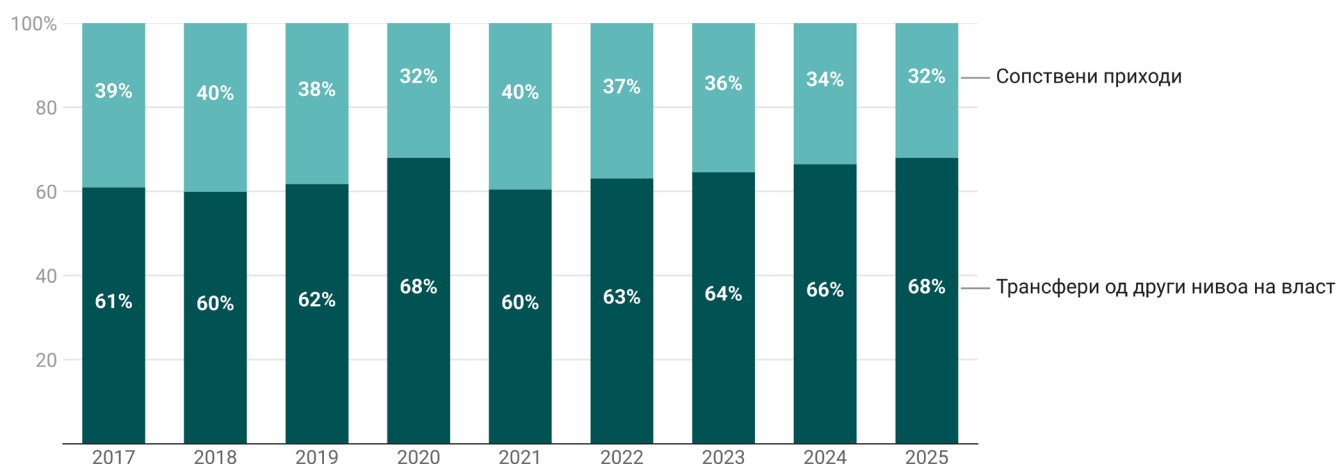
ОПШТИНИТЕ СЕ ПОВЕЌЕ ЗАВИСАТ ОД ТРАНСФЕРИ

Во 2025 година, трансферите од централната власт учествуваат со 68% во консолидираните приходи на општините, додека сопствените приходи учествуваат со 32% (Графикон 3). Уделот на трансферите расте трета година по ред, од 64% во 2023 година, на 66% во 2024 и 68% во 2025 година, што укажува на зголемена зависност на општините од трансферите од централната власт, додека уделот на сопствените приходи се намалува.

Разликите меѓу општините се значителни. Во 2025 година, кај 36 општини трансферите сочинуваат над 80% од вкупните приходи, што е зголемување од 31 општина во 2024 година. Оттука, покрај обемот на вкупните приходи, важен аспект на приходниот капацитет е и способноста на општините да обезбедат стабилни сопствени приходи.

Во структурата на сопствените приходи, данокот на специфични услуги и данокот на имот остануваат најзначајни извори, при што нивните износи во 2025 година се умерено зголемени (Графикон 4). Највидливо зголемување има кај продажбата на земјиште, од 1.49 на 2.28 милијарди денари, што значително придонесува кон растот на сопствените приходи.

Графикон 3 — Структура на реализираните приходи на ЕЛС по извор, 2017–2025

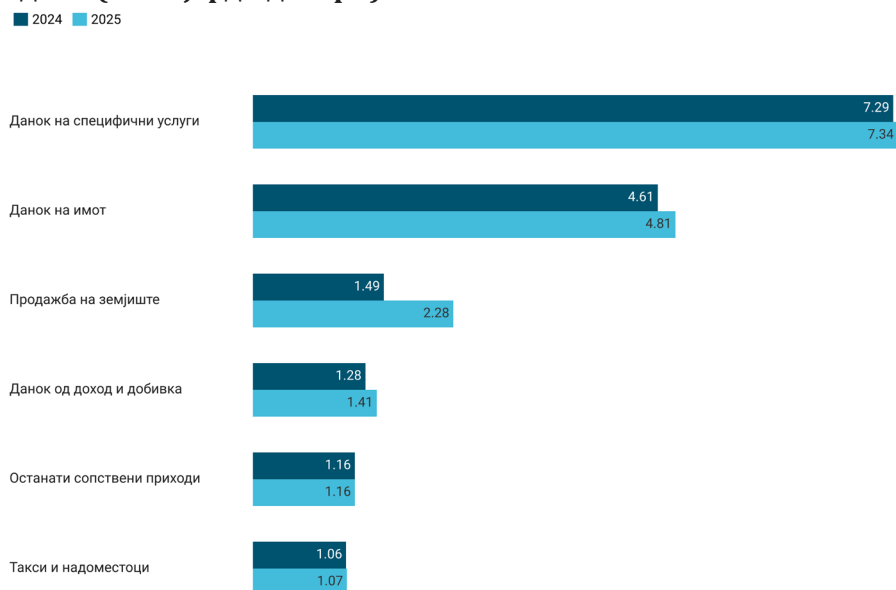

Извор: Пресметки на Finance Think согласно податоци од Министерство за финансии.

Сепак, продажбата на земјиште е приход од ограничен и непостојан карактер, и оттука, не претставува траен извор за јакнење на приходниот капацитет. За долгорочно зајакнување на сопствените приходи, поголемо значење имаат редовните извори, особено данокот на имот, каде што зголемувањето на наплатата е релативно умерено.

Графикон 5 ги вкрстува реализацијата на вкупните приходи со реализацијата и уделот на данокот на имот, за да покаже како се разликува сопствениот приходен капацитет меѓу општините. Данокот на имот е избран како показател на сопствениот напор бидејќи претставува целосно сопствен приход на општините и има значаен потенцијал за наплата. Високата реализација на вкупните приходи не значи автоматски и висок сопствен приходен капацитет. Дел од општините имаат висока реализација на вкупните приходи, но истовремено слаба реализација и мало учество на данокот на имот. И обратно, дел од општините со ограничена вкупна реализација покажуваат висок сопствен напор преку наплатата на данокот на имот. **Во однос на 2024 година, реализацијата на данокот на имот се подобрила кај 37 општини, а се влошила кај 43.** Движењата се различни меѓу општините, што покажува дека подобрувањето или

Графикон 4 — Сопствени приходи на ЕЛС по извор, 2024 и 2025 година (милијарди денари)

Извор: Пресметки на Finance Think согласно податоци од Министерство за финансии.

влошувањето на наплатата не е ограничено на една група општини. Затоа, оценувањето на фискалниот капацитет не треба да се темели само на вкупната реализација на приходите, туку и на способноста на општините да ги мобилизираат сопствените приходи. Врз основа на овие показатели, општините се поделени во пет категории:

1. Фискално робустни општини

Оваа група опфаќа 13 општини со висока реализација на вкупните приходи, висока реализација на данокот на имот и релативно значаен удел на овој приход во вкупните приходи. Особено се издвојуваат Илинден и Сопиште, каде данокот на имот е реализиран со 167.8% и 162.5%, соодветно.

Кај Илинден данокот на имот учествува со 20.2% во вкупните приходи, а кај Петровец со 19.2%. Во однос на 2024 година, дел од општините во оваа група дополнително ја подобриле реализацијата на данокот на имот, како Винаца, Петровец, Гостивар и Чаир.

2. Општини со висока реализација на вкупни и сопствени приходи, но со ограничена даночна база

Во оваа група се 16 општини со висока реализација на вкупните приходи и висока реализација на данокот на имот, но со релативно низок удел на овој приход во вкупните приходи. Најизразен пример е Конче, каде данокот на имот е реализиран со 149.4%, но учествува со само 0.7% во вкупните приходи. Кај Градско реализацијата на данокот на имот изнесува 148.8%,

но неговиот удел е 2.8%. Во споредба со 2024 година, кај повеќе општини од оваа група реализацијата на данокот на имот се подобрила, меѓу кои Свети Николе, Василево, Долнени и Врапчиште.

3. Општини со ограничена вкупна реализација, но висок сопствен напор

Оваа група опфаќа 24 општини со пониска реализација на вкупните приходи, кај кои данокот на имот или е наплатен над планираното, или има натпросечен удел во приходната структура. На пример, Шуто Оризари реализира 77% од вкупните приходи, но 152.4% од планираниот данок на имот, додека Росоман има реализација на приходите од 81% и на данокот на имот од 142.3%. Во оваа група се издвојуваат и Битола и Центар, каде данокот на имот учествува со 9.9% и 14.8% во вкупните приходи, соодветно. Во оваа група се забележуваат и значителни промени во однос на 2024 година, при што Шуто Оризари, Росоман, Битола и Кичево ја подобриле реализацијата на данокот на имот. Овие општини вложиле релативно висок сопствен напор и покрај ограничената вкупна реализација на приходите.

4. Општини со висока зависност од трансфери

Оваа група опфаќа 10 општини со висока реализација

на вкупните приходи, но со послаба реализација на данокот на имот и, кај најголемиот дел од нив, ниско учество на истиот во вкупните приходи. Најизразен пример е Желино, каде вкупните приходи се реализирани со 98.3%, додека данокот на имот со само 43.1%, а неговиот удел во приходите е 2.1%. Слична состојба има кај Центар Жупа, каде реализацијата на данокот на имот е 70.8%, а неговиот удел е само 1.2%. Ова е и единствената група во која реализацијата на данокот на имот се намали кај сите десет општини, во просек за 21.2 п.п., а најмногу кај Демир Хисар и Дебар. Кај овие општини високата реализација на вкупните приходи не е придружена со силен сопствен приходен капацитет, што упатува на поголема зависност од трансферите.

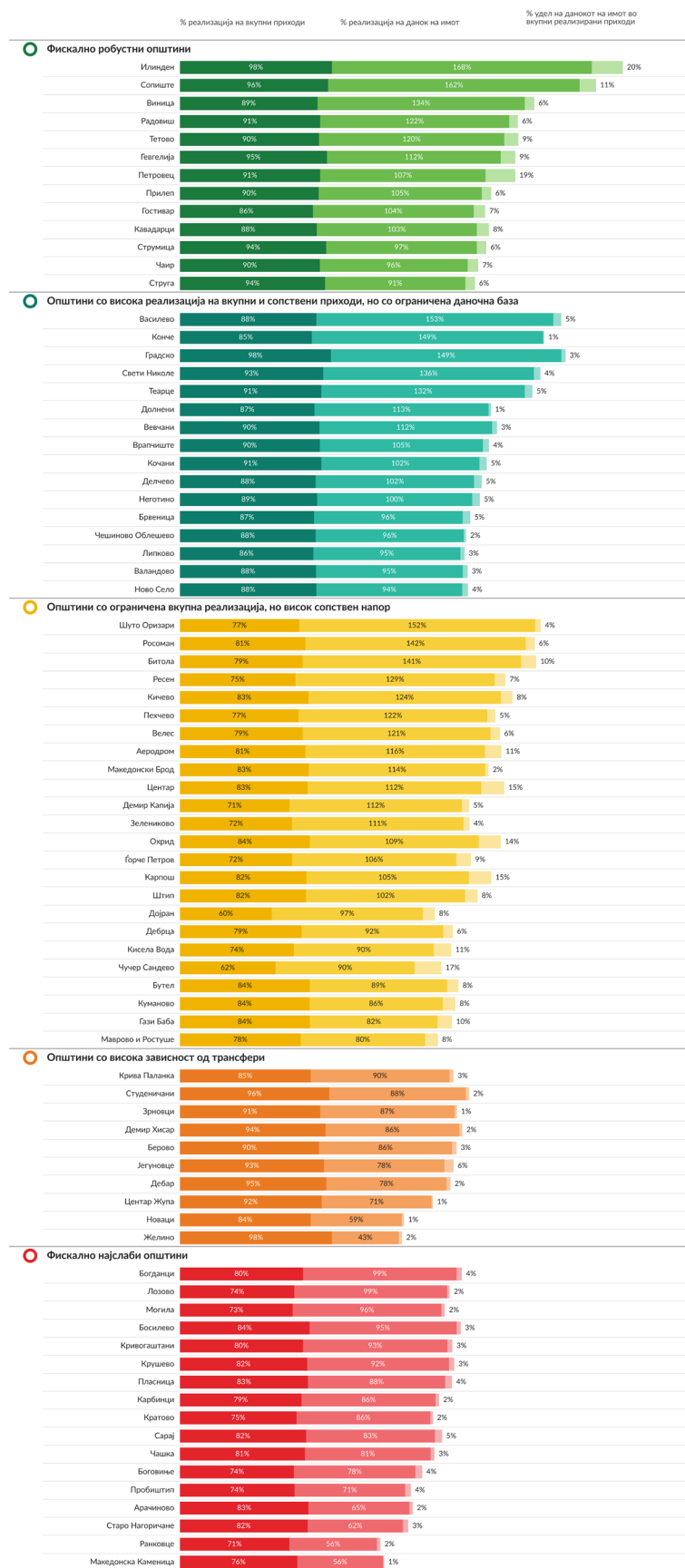
5. Фискално најслаби општини

Оваа група опфаќа 17 општини со пониска реализација на вкупните приходи, кај кои данокот на имот ниту е наплатен над планираното, ниту има значаен удел во приходната структура. Особено ниска реализација на данокот на имот има кај Македонска Каменица, со 55.5%, Ранковце, со 56.5%, и Старо Нагоричане, со 61.6%. Кај Македонска Каменица данокот на имот учествува со само 0.8% во вкупните приходи. Кај дел од општините, како Могила, Кривогаштани,

Крушево и Арачиново, реализацијата се подобрила, додека кај Македонска Каменица, Ранковце и Карбинци се намалила.

Графикон 5 — Класификација според реализацијата на приходите и на данокот на имот, 2025

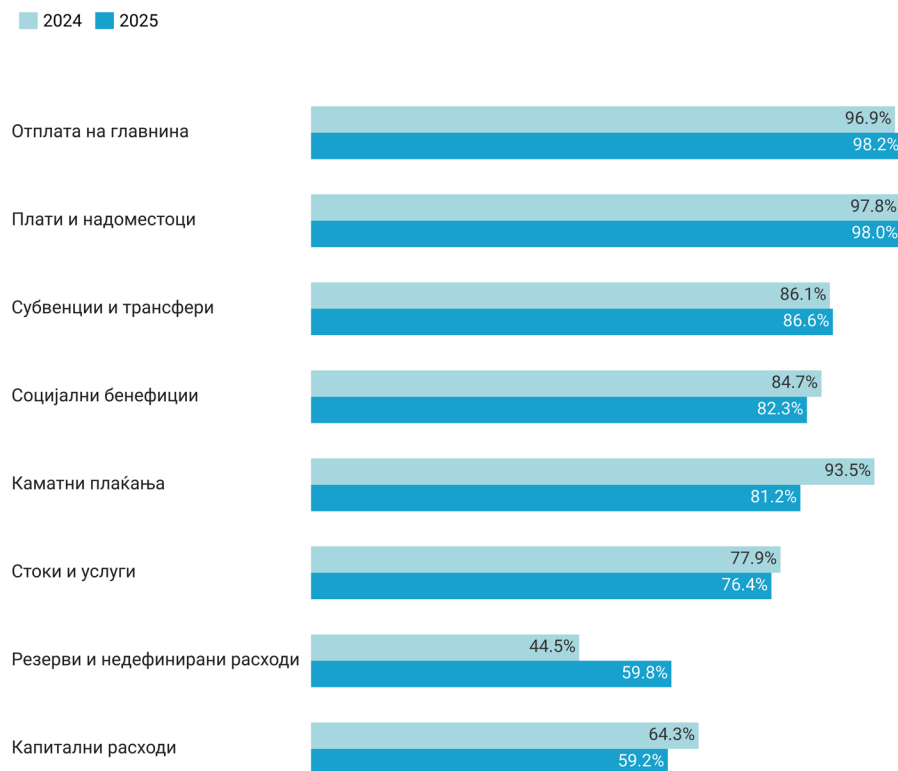
Извор: Пресметки на Finance Think согласно податоци од Министерство за финансии.

КАПИТАЛНИТЕ РАСХОДИ ОСТАНУВААТ ГЛАВНАТА СЛАБОСТ

Реализацијата на општинските расходи во 2025 година значително се разликува меѓу расходните категории (Графикон 6). Највисока останува реализацијата на отплатата на главнината и на платите и надоместоците, со 98.2% и 98%, соодветно. Кај субвенциите и трансферите реализацијата е 86.6%, а кај социјалните бенефиции 82.3%. Во споредба со 2024 година, кај половина од категориите реализацијата е пониска, особено кај капиталните расходи, каде што падот изнесува 5.1 п.п., од 64.3% на 59.2%. Планираните капитални расходи пораснаа од 12.8 на 16.8 милијарди денари, но реализацијата порасна значително помалку, од 8.25 на 9.96 милијарди денари. Оттука, повеќе планирани средства не се претворија во соодветно поголема реализација, што укажува на потреба од пореално и производливо планирање на капиталните инвестиции.

Графикон 7 ги покажува разликите на општините во реализацијата на вкупните и капиталните расходи. Кај најголем дел од општините капиталните расходи се реализираат во помал обем од вкупните, но јазот меѓу двете стапки варира од општина до општина, при што реализацијата на капиталните

Графикон 6 — Реализација на расходните категории, 2024 и 2025 година

Извор: Пресметки на Finance Think согласно податоци од Министерство за финансии.

расходи се движи од 97.9% кај Желино до 21.5% кај Чучер Сандево.

На горниот дел се општините со висока реализација и на вкупните и на капиталните расходи, меѓу кои може да се издвојат Желино, Студеничани, Градско, Гевгелија и Сопиште. Кај дел од нив разликата меѓу двете стапки е мала, што укажува на порамномерно извршување на тековниот и на инвестициониот дел од буџетот. Кај значителен број општини, сепак, јазот е голем, при што најизразен е кај Старо Нагоричане, со јаз од 56.5 п.п., потоа кај Шуто Оризари, со 45.9, Боговиње, со 45, Ресен, со 43.7 и Пробиштип, со 42.1 п.п.

СРЕДНОРОЧНИТЕ ПРОЕКЦИИ ЗА ТРАНСФЕРИТЕ СЕ РЕВИДИРАНИ НАДОЛУ

Просторот за капитални инвестиции во следните години може да биде под притисок и поради промените во проекциите за трансферите до ЕЛС содржани во Фискалните стратегии на Министерството за финансии. По периодот на раст на проекциите, Ревидираната Фискална стратегија од декември 2025 година значително ги намали проекциите за трансферите до ЕЛС (Графикон 8). За 2030 година, проектираниот износ е намален за 6 милијарди

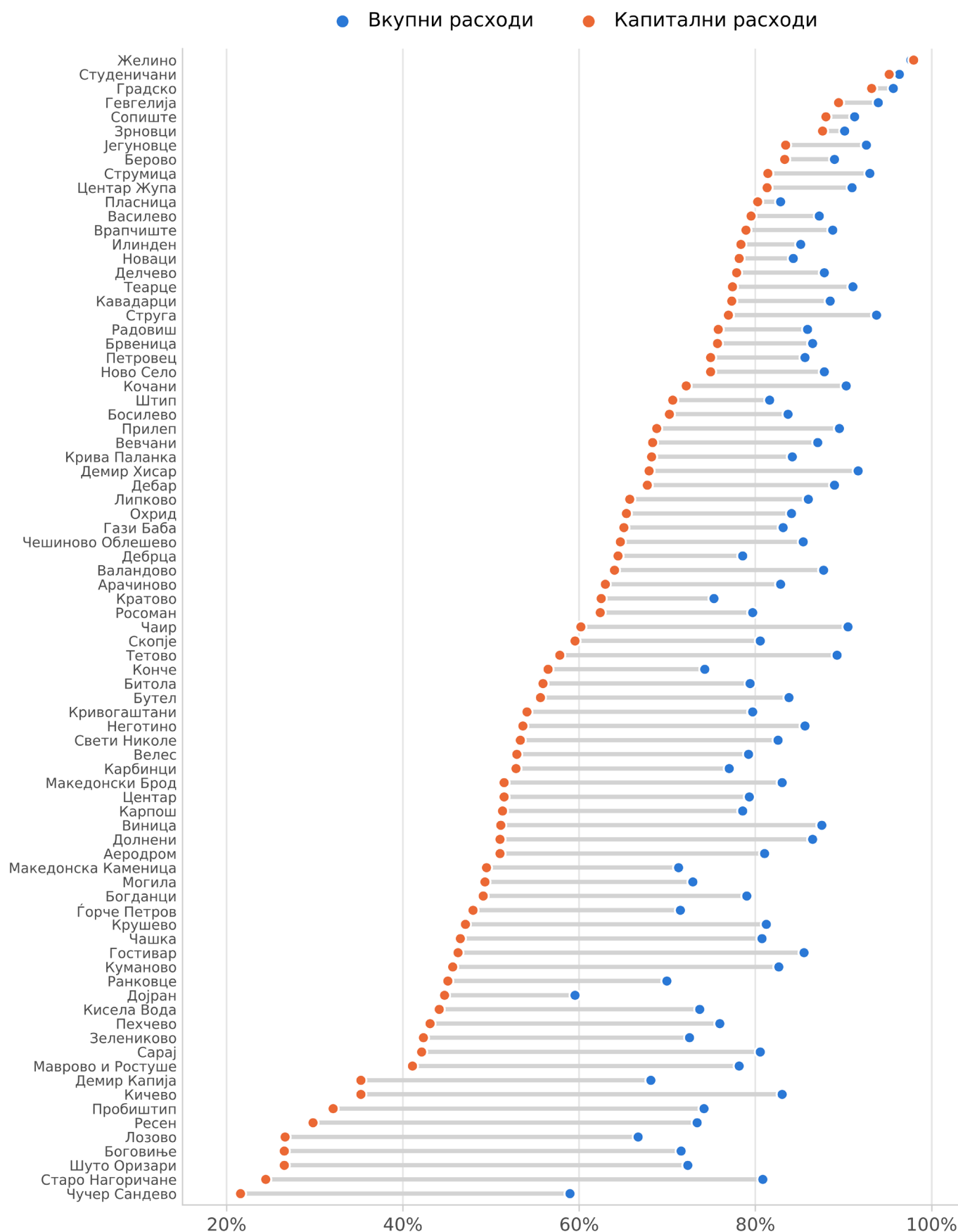
денари, односно 12.2%, во однос на Фискалната стратегија од април 2025 година, а пониското ниво е задржано и во Фискалната стратегија од април 2026 година. Во споредба со Фискалната стратегија од април 2025 година, вкупно проектираните трансфери за периодот 2026 до 2030 година во Ревидираната Фискална стратегија од декември 2025 година се намалени за околу 13.5 милијарди денари.

Истовремено, расте директната интервенција на централната власт во финансирањето на локалните капитални проекти, преку Програмата АА на шест министерства¹, преку која

од крајот на 2025 година се поддржува реализацијата на капитални инвестиции на локално ниво. Овие две тенденции укажуваат на промена во начинот на поддршка на локалниот развој: додека среднорочните проекции за трансферите до ЕЛС се намалуваат, расте улогата на директното централно финансирање на капиталните проекти. Оттука, важно е да се следи дали оваа промена во структурата на финансирањето ќе обезбеди доволен и предвидлив простор за локалните капитални инвестиции.

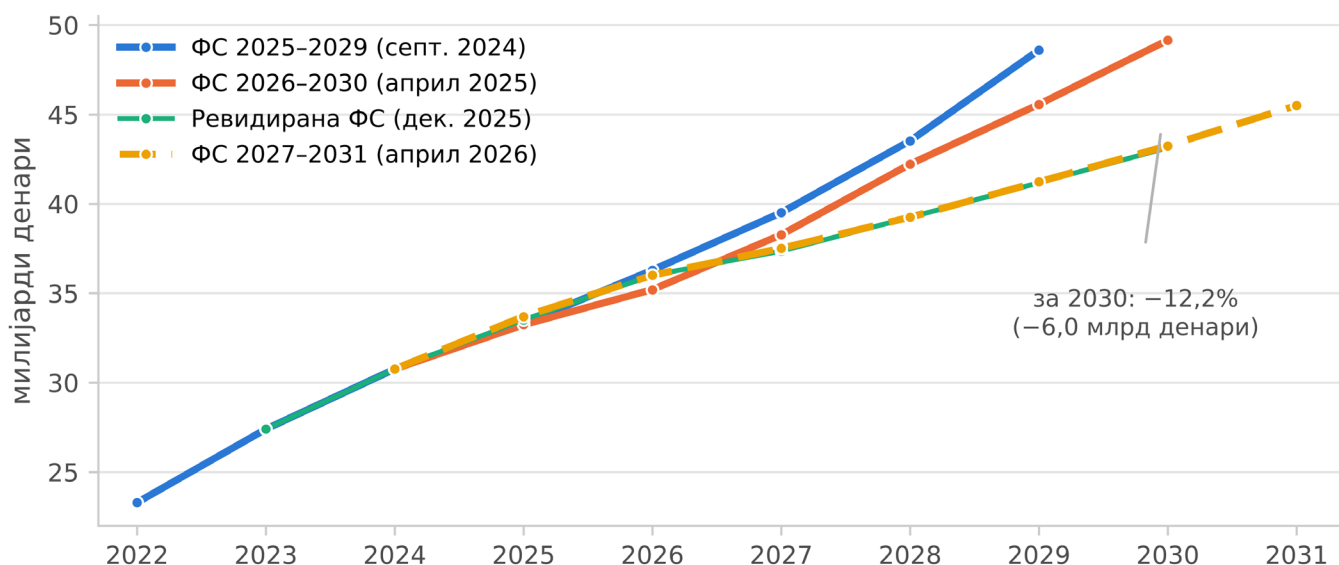
¹ Министерство за транспорт, Министерство за образование и наука, Министерство за спорт, Министерство за култура и туризам и Министерство за социјална политика, демографија и млади.

Графикон 7 — Реализација на вкупните и на капиталните расходи по општина, 2025

Извор: Пресметки на Finance Think согласно податоци од Министерство за финансии.

Графикон 8 — Проекции за трансферите до ЕЛС по фискални стратегии

Извор: Пресметки на Finance Think согласно податоци од Министерство за финансии.

Табела 1 — Проекции за трансферите до ЕЛС по фискални стратегии, милиони денари

Фискална стратегија	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
ФС 2025–2029 (септември 2024)	33 297	36 292	39 509	43 527	48 603	–	–
ФС 2026–2030 (април 2025)	33 239	35 202	38 271	42 223	45 567	49 154	–
Ревидирана ФС 2026–2030 (декември 2025)	33 516	36 007	37 355	39 244	41 178	43 139	–
ФС 2027–2031 (април 2026)	33 700	36 007	37 511	39 253	41 230	43 246	45 502
Разлика дек. 2025 / април 2025	+277	+805	–916	–2 979	–4 389	–6 015	–
%	+0.8	+2.3	–2.4	–7.1	–9.6	–12.2	–

Извор: Пресметки на Finance Think согласно податоци од Министерство за финансии.

КЛАСТЕРСКА АНАЛИЗА НА БУЏЕТСКОТО УПРАВУВАЊЕ ВО ОПШТИНИТЕ

Кластерската анализа овозможува систематско групирање на општините според сличностите во нивното буџетско извршување, со

што се издвојуваат групи со сличен буџетски профил и се идентификуваат карактеристични обрасци во извршувањето на буџетите. Анализата се потпира на три индикатори за буџетското работење на општините во Северна Македонија во 2025 година:

- Реализација на вкупните приходи, која ја покажува способноста на општините да ги остварат планираните приходи, вклучувајќи ги сопствените приходи и трансферите од централниот буџет.
- Реализација на вкупните расходи, која покажува во колкав степен општините

Табела 2 — Кластерска анализа на буџетското управување, 2025

	Кластер 1: Високо ефикасни и развојно ориентирани	Кластер 2: Просечно ефикасни со ограничен инвестициски капацитет	Кластер 3: Слаба ефикасност и ограничен развој
Реализација на приходи	91.6%	83.5%	72.0%
Реализација на расходи	89.7%	82.2%	70.1%
Реализација на капитални расходи	79.7%	54.7%	37.6%
Број на општини	28	37	15

Извор: Пресметки на Finance Think согласно податоци од Министерство за финансии.

ги трошат планираните и расположливите средства.

- Реализација на капиталните расходи, која ја мери способноста на општините да ги спроведат планираните инвестиции и претставува показател за развојната компонента на локалното буџетирање.

Применет е методот K-means, со стандардизирани годишни податоци за трите стапки на реализација. Општините се групираат според сличноста во нивниот вкупен профил на буџетско извршување, при што се издвоени три кластери (Табела 2).

Трите кластери се разликуваат првенствено според степенот на реализација на капиталните расходи, додека разликите во реализацијата на приходите и вкупните расходи се помали. Споредбата со 2024 година покажува дека сите три кластери се поместиле надолу по сите три показатели, а најмногу кај капиталните расходи.

Истовремено, најефикасната група се намалила од 34 на 28 општини, а најслабата пораснала од 9 на 15. Клучните карактеристики на секој кластер се дадени во продолжение.

• Кластер 1: Високо ефикасни и развојно ориентирани општини

Првиот кластер опфаќа 28 општини со највисока реализација на сите три показатели. Просечната реализација на приходите изнесува 91.6%, на вкупните расходи 89.7%, а на капиталните расходи 79.7%. Тоа значи дека овие општини не само што реализираат висок дел од планираните приходи и расходи, туку имаат и највисока реализација на капиталните инвестиции. Во оваа група можат да се издвојат општините Желино, Студеничани, Градско, Гевгелија, Струмица, Струга, Кавадарци и Прилеп.

• Кластер 2: Просечно ефикасни општини со ограничен инвестициски капацитет

Вториот кластер е најголем и опфаќа 37 општини. Кај оваа група реализацијата на приходите изнесува 83.5%, а на вкупните расходи 82.2%, што е релативно блиску до првиот кластер. Сепак, реализацијата на капиталните расходи е значително пониска и во просек изнесува 54.7%. Овој јаз покажува дека кај овие општини релативно добрата реализација на вкупниот буџет не е проследена со исто ниво на реализација на планираните капитални инвестиции. Во овој кластер спаѓаат општините Тетово, Охрид, Битола, Гостивар, Штип, Куманово, Велес и Кичево, како и повеќе скопски општини.

• Кластер 3: Општини со слаба ефикасност и ограничен развој

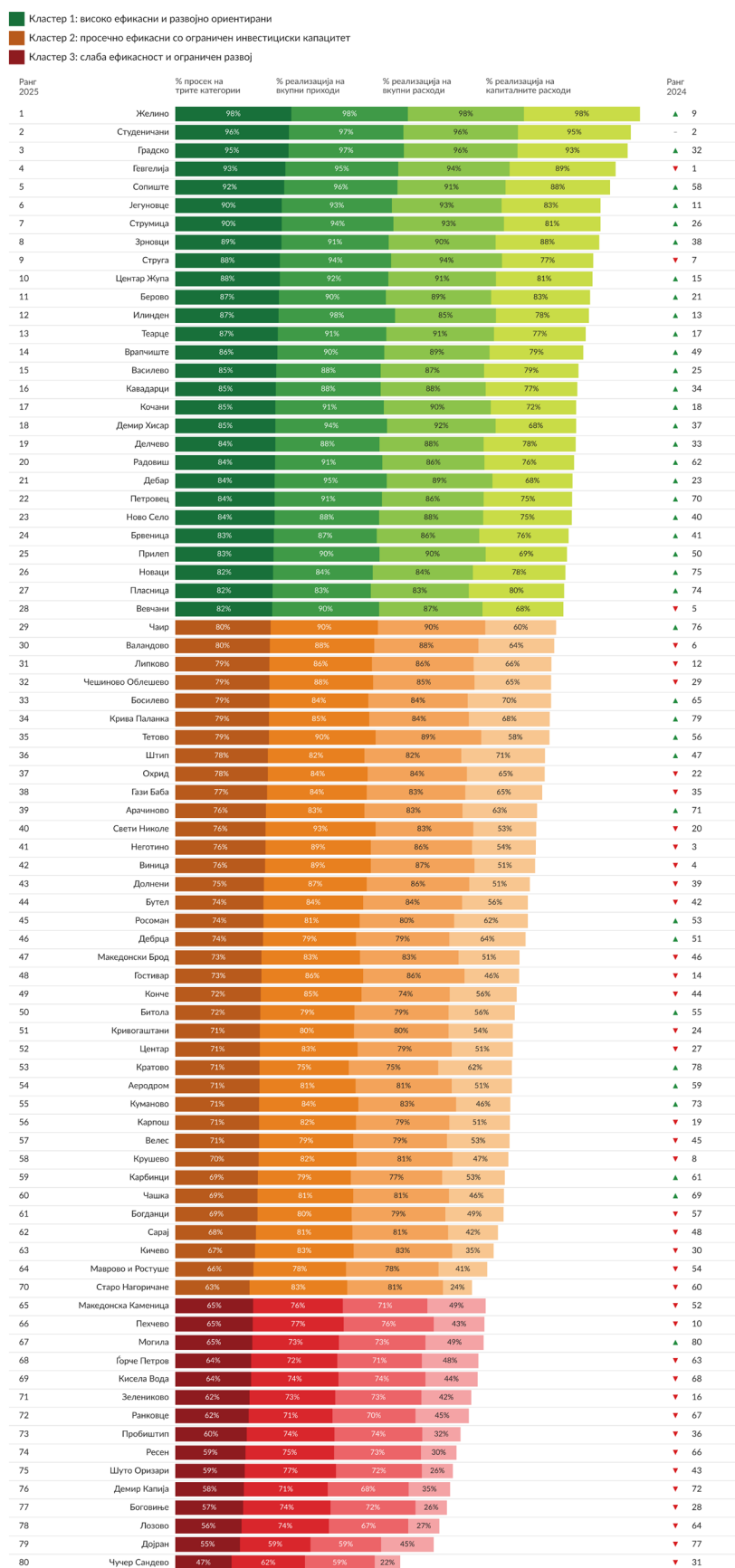
Третиот кластер опфаќа 15 општини со најниска

реализација на сите три показатели. Просечната реализација на приходите изнесува 72%, на вкупните расходи 70.1%, а на капиталните расходи само 37.6%. Така, покрај пониската реализација на вкупните буџети, овие општини имаат и најголем јаз во реализацијата на планираните капитални инвестиции. Во овој кластер се општините Македонска Каменица, Пехчево, Могила, Ранковце, Пробиштип, Ресен, Дојран, Ѓорче Петров, Кисела Вода и Шуто Оризари, додека најниска реализација има Чучер Сандево.

При толкувањето на кластерите треба да се има предвид дека општините се групираат според трите индикатори истовремено, а не според еден показател. Оттука, општина со релативно висока реализација на приходите и расходите може да биде во понизок кластер доколку има значително послаба реализација на капиталните расходи.

Најниската реализација на капиталните расходи во првиот кластер е 67.7%, во вториот 24.3%, а во третиот 21.5%. Разликата меѓу првиот и третиот кластер кај реализацијата на капиталните инвестиции се зголеми од 31.5 на 42.1 п.п. во однос на 2024 година. Кај реализацијата на приходите и на вкупните расходи, разликата меѓу кластерите остана речиси непроменета, на околу 19–20 п.п. Ова покажува дека општините сè повеќе се

Графикон 9 — Реализација на трите показатели по општина и кластер, 2025

Извор: Пресметки на Finance Think согласно податоци од Министерство за финансии.

разликуваат не по тоа колку приходи реализираат, туку по реализацијата на капиталните инвестиции.

Во Графикон 9, општините се рангирани од 1 до 80 според просечната реализација на вкупните приходи, вкупните расходи и капиталните расходи, врз основа на која се распоредени во трите кластери. Стрелките покажуваат дали општината се подобрила или се влошила во однос на 2024 година.

Во споредба со 2024 година, кај 39 општини се забележува подобрување, а кај 40 влошување, додека една општина го задржала истото место. Најголемо подобрување има Сопиште, која од 58. место се искачи на 5. место, по што следат Новаци, Петровец, Чаир и Пласница. На спротивниот крај, најголем пад бележи Пехчево, од 10. на 66. место, по што следат Зелениково, Крушево, Боговиње и Чучер Сандево.

Кластерската анализа потврдува дека главниот предизвик во буџетското извршување не е само реализацијата на вкупните буџети, туку способноста планираните средства да се претворат во капитални инвестиции. Големината на општината сама по себе не гарантира подобра реализација, а разликите во капиталното трошење се значителни и меѓу општини со слична реализација на приходите

и тековните расходи. Во 2025 година овој јаз дополнително се продлабочи: сите три кластери реализираа помал дел од планираните капитални расходи отколку во 2024 година, а разликата меѓу најдобриот и најслабиот кластер се зголеми.

ЗАКЛУЧОК

Во 2025 година, по четири години подобрување, **буџетската реализација на општините забави**, иако приходите и расходите продолжија да растат. Реализираните приходи и расходи пораснаа на 56.1 и 55.1 милијарди денари, но планираните приходи се зголемија уште побрзо, на 66.3 милијарди денари. Како резултат, реализацијата падна од 86.5% на 84.6% кај приходите и од 85.3% на 83.0% кај расходите.

Најголемиот јаз меѓу планот и реализацијата останува кај капиталните инвестиции. Иако реализираните капитални расходи пораснаа, планираните инвестиции растеа значително побрзо, со што се зголеми јазот меѓу планираното и реализираното и стапката на реализација падна на 59.2%. Кластерската анализа дополнително покажува дека овој проблем не е еднакво распределен: разликата во реализацијата на капиталните расходи меѓу првиот и третиот кластер се зголеми од 31.5 на 42.1 п.п. во однос на 2024 година.

На приходната страна, зависноста од трансфери продолжува да расте. Трансферите од централната власт достигнаа 68% од консолидираните приходи, наспроти 66% во 2024 година. Сопствените приходи растат побавно, при што значаен дел од растот доаѓа од продажбата на земјиште, кој е непостојан извор на приходи. Ова укажува на потребата од поефикасна наплата на сопствените приходи, особено на данокот на имот.

Среднорочните проекции за трансферите до ЕЛС во Фискалните стратегии на Министерството за финансии серевидирани надолу. Во однос на априлската стратегија од 2025 година, проекцијата за 2030 година е намалена за 12.2%, додека паралелно расте директната поддршка на централната власт за локални капитални проекти. Овие движења ја нагласуваат потребата од попредвидливо финансирање и пореално планирање на општинските буџети, но и од поголема способност обезбедените средства да се претворат во реализирани инвестиции.

При толкувањето на резултатите треба да се има предвид и дека 2025 година беше изборна година, што може да влијаело врз динамиката на планирањето и извршувањето.

ПРЕПОРАКИ

Планирање според изводливоста

- Капиталните буџети да се темелат на степенот на проектна подготвеност, вклучително завршена проектна документација, обезбедени дозволи и подготвена тендерска постапка. Ова е особено важно во услови кога капиталните планови растат побрзо од нивната реализација.

Зајакнување на сопствените приходи

- Да се воспостави унифициран и дигитализиран систем за евиденција и наплата на данокот на имот, вклучително електронско плаќање и поефикасна присилна наплата.
- Редовно да се ажурираат катастарските и даночните евиденции и да се спроведува законската обврска за ревизија на пазарната вредност на недвижностите на секои четири години.
- Општините да ја зајакнат комуникацијата со граѓаните за врската меѓу платениот данок и локалните услуги, со цел да се поттикне навремена и редовна наплата.

Предвидливост на трансферите

- Значајните промени во среднорочните проекции за трансферите до ЕЛС да

бидат јасно образложени, со наве-дување на променетите претпоставки, за општините да можат навремено да го приспособат своето финансиско планирање.

Таргетирана поддршка

- За општините со најслаба реализација да се обезбеди споделен административен и стручен капацитет за подготовка на проекти, јавни набавки и финансиско управување, преку регионална или меѓуопштинска соработка.
- Поддршката да биде насочена кон под-готовка на изводливи капитални проекти, тен-дерска документација и управување со јавни набавки, со приоритет за општините со најниска реализација на капиталните расходи.

Funded by
the European Union

Содржината на овој документ, неговата имплементација и резултатите од проектот се единствена одговорност на Finance Think, и не ги одразуваат ставовите на Европската Унија.

Finance Think е Институт за економски истражувања и политики.

Нашата Визија

Да поттикнеме економско размислување за подобра благосостојба утре.

Нашата Мисија

Да го подобриме влијанието на економските и социјалните трендови и политики врз граѓаните во Северна Македонија и регионот на Западниот Балкан, преку економски истражувања, застапување базирано на докази и водено од податоци, и поттикнување критичка дебата за економските процеси.

Истражувањето на Finance Think им помага на носителите на политиките, застапниците на политиките, креаторите на мислење, економските новинари и јавноста да ги разберат прашањата кои влијаат врз обичните граѓани.

Ул. Фредерик Шопен 1/2, 1000

Скопје

+389 2 6156 168,

www.financethink.mk,

info@financethink.mk